

DINO BUZZATI

Dino Buzzati s-a născut la 16 octombrie 1906 la San Pellegrino, în apropiere de Belluno și a decedat în 1972 la Milano.

Deși întreaga sa viață scriitoricească a trăit-o în umbra lui Kafka („De când am început să scriu, Kafka a fost crucea mea. Nu a existat nici o povestire, nici un roman, nici o scriere în care să nu fie depistate asemănări, imitații sau chiar plagiate ce-l vizau pe scriitorul din Boemia...”), originalitatea și rafinamentul buzzatian sunt de necontestat. Este un scriitor care s-a situat întotdeauna pe lama subțire, cu dublu tăș, dintre real și ireal.

În lunga sa călătorie pornită și plănuită în pădurea și în munții copilăriei, din „Il segreto del bosco vecchio” („Secretul pădurii bătrâne”), și sfârșită sub soarele neîndurător al deșertului și deșertului din „Il deserto dei Tartari” („Deșertul Tătarilor”) -1940, tot ceea ce atingea Buzzati devenea un amestec subtil între „a fi” și „a nu fi”.

Prozele scurte publicate în volumul „Boutique-ul misterului” („La boutique del mistero”) -1968, cuprind în nuce romanele sale. Buzzati rămâne, după părerea mea, poate cel mai interesant însoțitor, prieten, sfătuitor pe care orice intelectual și l-ar dori.

SFINȚII

Sfinții au fiecare câte o căsuță de-a lungul țărmului, cu câte o terasă ce dă spre ocean.

Iar acel ocean este Dumnezeu.

Vara, când este cald, spre a se răcori, aceștia se aruncă în apele proaspete. Iar acele ape sunt Dumnezeu.

La vestea venirii unui sfânt nou, începe imediat construcția unei noi căsuțe, alături de celelalte. Ele formează astfel un foarte lung șir pe malul oceanului. Loc mai este îndeajuns.

Și Sfântul Gancillo, cum ajunsese acolo, după numirea sa, își găsi căsuța gata, similară celorlalte, cu mobile, cu așternuturi, cu mașină de spălat vase, cu niște cărți bune și cu tot felul de lucruri. Chiar și o simpatică paletă de prins muște atârna pe perete, deoarece în zonă se aflau destule, nefiind însă supărătoare.

Gancillo nu era un sfânt zgomotos. Trăise o viață umilă de țaran și numai după moartea sa, gândindu-se bine, își dădura seama de harul ce-l umplea pe acel om, iradiind în jur la cel puțin trei, patru metri.

Parohul, ce-i drept, fără prea multă încredere, a inițiat procesul de beatificare. De atunci trecuseră aproape două sute de ani. Dar în sânul bisericii, pas cu pas, fără grabă, procesul avansase. Episcopi și papi mureau unii după alții, fără ca șirul lor să se sfârșească. Totuși documentația despre Gancillo trecea ca de una singură dintr-un birou în altul, din ce în ce mai sus. O adiere de har rămăsese în mod misterios între acele hârtii, acum decolorate și nu exista prelat care, răsfoindu-le, să nu-și dea seama de prezența acesteia.

Faptul explica de ce facenda nu fusese total abandonată. Până când într-o dimineață, imaginea țaranului, înconjurată de raze aurii, fu ridicată la mare înălțime în San Pietro, iar, de desubt, Tatăl Ceresc, în persoană, rosti psalmul de glorie, purtându-l pe Gancillo la înălțimea altarului.

În satul său se organiză mari sărbători, iar un cercetător al istoriei locale crezu că a identificat chiar casa unde Gancillo se născuse, trăise și murise. Casa fu transformată într-o specie de muzeu rustic. Dar cum nimeni nu-și amintea de el, cum toate rudele dispăruseră, popularitatea noului sfânt dură puține zile.

Din timpuri îndepărtate, în acel sat, era venerat ca patron un alt sfânt: Marcolino. Pelerini din alte contrade veneau la statuia acestuia, renunțând taumaturgic, spre a i se închina.

Chiar alături de somptuoasa capelă a Sfântului Marcolino, înțesată de ofrande și

lumânări, fu construit noul altar al lui Gancillo. Dar cine îl lua în seamă? Cine îngenuchea în rugăciune? Devenise o figură atât de neînsemnată după trecerea a două sute de ani. Nu suscita imaginația prin nimic. Totuși, Gancillo, care nu s-ar fi așteptat niciodată la o asemenea onoare, se instală în căsuța sa și, întins la soare, în balcon, contempla cu imensă fericire oceanul, respirând nemișcat atotputernic.

Dar iată că dimineața următoare, sculat devreme, vede o poștaş în uniformă, venind cu bicicleta și intrând în căsuța vecină cu un pachet mare. Poștaşul trece apoi din casă în casă, rând pe rând, până când Gancillo îl pierde din vedere. Doar la locuința lui nu se opri. Faptul se repetă și în zilele următoare. Astfel, curios, Gancillo face semn poștaşului care se apropie de îndată.

„Scuză-mă, dar ce aduci în fiecare dimineață tuturor prietenilor mei și numai mie nu?”

„Correspondență” îi răspunde poștaşul, scoțându-și chipiul.

„Ce corespondență? Cine o trimite?”

La această întrebare, poștaşul surâse și făcu un gest ca pentru a-i aminti pe cei de dincolo, de jos, din vechea lume.

„Cereri?” întrebă Sfântul Gancillo ce păru a înțelege despre ce era vorba.

„Da, cereri, rugăciuni, dorințe de orice fel” spuse poștaşul pe un ton indiferent, de parcă s-ar fi vorbit de fleacuri.

Și aceasta doar pentru a nu-l jigni pe noul sfânt. „Și-n fiecare zi vin atât de multe?”

Poștaşul ar fi vrut să-i spună că, dimpotrivă, acesta era un sezon mort. Că în zilele de vârf corespondența era de zece, douăzeci de ori mai mare. Dar închipuindu-și că l-ar fi jignit pe Gancillo, se mulțumi cu un răspuns evaziv: „Ei bine, depinde de unele zile...”, apoi găsi un oarecare motiv spre a se îndepărta.

Adevărul e că nimeni nu se adresa Sfântului Gancillo, de parcă nu ar fi existat. Nici o scrisoare, nici un bilețel, nici măcar o veste, o carte poștală. Iar el, văzând în fiecare dimineață toate acele plicuri trimise colegilor lui, nu că ar fi fost invidios, deoarece nu era capabil de sentimente josnice, dar era cu siguranță dezamăgit. Se simțea vinovat că se afla acolo fără să facă nimic, în timp ce alții împlineau atâtea dorințe. Într-un cuvânt, avea senzația că mănâncă pâinea altora (o pâine specială, puțin mai bună decât a muritorilor de rând).

Această suferință îl făcu să dea târcoale cu curiozitate uneia din locuințele foarte apropiate,

de unde venea un țăcănit ciudat.

„Dar te rog, dragul meu, să poștești înăuntru. Fotoliul acela e îndeajuns de comod. Scuză-mă, dar trebuie să termin o trebușoară și sunt în totalitate al tău” îi spuse colegul prietenos.

Trecu deci în camera cealaltă, unde, cu o viteză uimitoare, dictă o duzină de scrisori și diverse comenzi, pe care secretarul se grăbea să le bată la mașină. După toate acestea se înapoie la Gancillo: „Eh, dragul meu, fără puțină ordine n-aș putea rezolva toată această corespondență care sosește. Dacă mergem dincolo, îți arăt fișierul meu cu fișe perforate.”

Era foarte amabil acest sfânt. Gancillo însă nu avea nevoie cu siguranță de fișe perforate. El se întoarse acasă dezamăgit. Judeca astfel: „E posibil ca nimeni să nu aibă nevoie de mine? Cât de util aș putea fi! Dar dacă aș face o minune prin care să atrag atenția?”

Zis și făcut. Îi veni în minte să miște ochii icoanei sale din biserica satului. În fața altarului Sfântului Gancillo nu poposea nimeni niciodată. Din întâmplare, Memo Tancia, prostul satului, trecea în acel moment pe acolo. El observă cu surprindere cum portretul își rotea ochii și începu să țipe în fața unui asemenea miracol.

În aceeași secundă, cu viteză fulgerătoare ce-o puteau atinge datorită gradului social pe care îl aveau, doi sau trei sfinți se prezentară în fața lui Gancillo, explicându-i cu multă bunăvoință că ar fi mai bine pentru el să înceteze jocul. Nu că ar fi fost ceva nelalocul său, doar că astfel de minuni, din cauza frivolității lor, nu erau bine văzute în sferele înalte.

O spuneau fără urmă de răutate, dar, într-o oarecare măsură, îi jena faptul că acest ultim venit realiza cu dezinvoltură miracole care pentru ei erau greu de îndeplinit și care îi oboseau incomparabil mai mult.

Sfântul Gancillo încetă, iar jos, în sat, lumea adunată la strigătele prostului examină îndelung icoana, fără a observa nimic nefiresc. Se îndepărtară dezamăgiți și puțin lipsi ca Memo Tancia să nu fie luat la bătaie.

Atunci Gancillo se gândi să atragă atenția oamenilor cu un miracol mai discret și mai poetic. Făcu, astfel, să înflorească un trandafir minunat din lespede mormântului său, mormânt refăcut la beatificare, dar care fusese mai apoi total abandonat.

Soarta însă vroia ca mesajul său să nu fie înțeles de oameni. Capelanul cimitirului, văzând trandafirul, dădu fuga la propar și-l prinse de piept, reproșându-i: „Ai putea să ai grijă cel

puțin de mormântul Sfântului Gancillo. E o rușine, leneșule! Tocmai am trecut pe acolo și am văzut că e plin de buruieni.” Și astfel gospodarul se grăbi să rupă fragedul trandafir.

Spre a nu da greș încă o dată, Gancillo se folosi de cel mai clasic miracol. Vindecă orbul ce trecu cel dintâi pe dinaintea altarului său. Dar nici de această dată nu își atinse scopul.

Nimeni nu bănuia că semnul miraculos putea fi opera lui Gancillo. Toți însă i-l atribuiră Sfântului Marcolino, ce-și avea altarul în apropiere.

Atât de mare fu entuziasmul mulțimii, încât luară pe umeri statuia Sfântului Marcolino, statuie ce cântărea câteva chintale, și o purtară pe străzile satului în sunet de clopoțel. Altarul Sfântului Gancillo fu dat uitării mai mult ca niciodată.

Ajuns într-un astfel de moment, Gancillo se gândi că era mai bine să se resemneze, având în vedere că nimeni nu dorea să-și amintească de el. Se întoarse pe terasă ca să contemple oceanul, ceea ce-i dădea o mare ușurare.

Stătea astfel, privind valurile, când auzi bătăi la ușă. Toc, toc! Merse să deschidă. Și ce să vadă?! Era tocmai Marcolino în persoană, dorind să se dezvinovățească.

Marcolino era un om nemaipomenit de robust, exuberant, plin de veselie: „Ce să-i faci, dragul meu Gancillo! Eu nu am nici o vină. Am venit ca să nu crezi că eu cumva...”

„Ce vorbești?!” spuse Gancillo consolată de acea vizită, făcând haz și el. „Știi”, continuă Marcolino, „eu sunt un dificil... și totuși mă venerează de dimineață până seara. Tu ești mult mai sfânt decât mine și totuși te neglijează. Trebuie să ai răbdare, frate, cu lumea asta de mizerie.” Vorbind, îl bătea afectuos pe umăr.

„Dar de ce nu intri? Peste puțin se înserează și se lasă frigul. Am putea aprinde focul și cina împreună.”

„Cu plăcere, cu nespuse plăcere”, răspuse Marcolino.

Intrară, tăiară câteva lemne și aprinseră cu greutate focul, din cauza umezelii acestora. În final o flacără îmbietoare se înalță. Deasupra focului Gancillo așeză oala cu apă pentru supă. Până să fiarbă, se așezară pe laviță, încălzindu-și picioarele și discutând prietenos.

Pe hornul casei se înalță o subțire dâră de fum.

Și acel fum era tot Dumnezeu.

Din volumul *La boutique del mistero*
Prezentare și traducere

Sânziana MUREȘANU

REVISTA „ATENEU”
APARE CU SPRIJINUL
CONSILIULUI EDITORIAL

REDACȚIA:
Sergiu ADAM (redactor șef),
Stelian NANIĂNU (secretar general de redacție),
Daniel-Ștefan POCOVNICU, Vasile SPORICI
• Revistă editată de Consiliul Județean Bacău • Ministerul Culturii •
16 PAGINI – Manuscrisele reținute se publică în ordinea necesităților redacționale.
Materialele nepublicate nu se restituie. Cititorii din străinătate se pot abona prin
RODIPET BUCUREȘTI SA, P.O.BOX 23-57, TELEX : 11995, 11034.

REDACȚIA: BACĂU STR. CAIȘILOR, NR. 7, TELEFON 034-11.24.97

Tiparul executat
la
Tipografia Mediatech
Bacău